

Una vegada, ja fa temps, em vaig trobar al bell mig del carrer amb un grupet d'adolescents, tots ells amb gorres de beisbol al cap, amb la visera cap endarrere, damunt el clatell. Un d'ells deia: no estan malament aquestes gorres, però caldria inventar-ne una que fes ombra a la cara.

En un primer moment no hi vaig donar cap importància. Però després, rumiant-hi, no em treia del cap la sensació que aquella mateixa conversa ja l'havia sentit en moltes ocasions, tot i que en un context diferent. No aconseguia endevinar quin era aquest altre context, fins que de cop em vaig adonar que allò era, claríssimament i molt exactament, la mena de conversa habitual entre la gent d'Església.

Escolteu un grup de capellans, i si pot ser de bisbes, parlant de la crisi de vocacions sacerdotals. No sabem com ens ho farem, però hi ha una colla de coses que donem per descomptat: han de ser homes, han de ser cèlibes, necessiten una llarga formació especial, s'hi han de dedicar en exclusiva, i és una activitat de caràcter vitalici. Ara proveu de girar la gorra, de manera que la visera no quedi damunt el clatell, i tot d'una començareu a entreveure possibilitats noves.

O bé escolteu tots els discursos sobre l'anomenada «nova evangelització». Nova, però amb la visera de la gorra al clatell. ¿No serà que de vegades ens enfrontem a problemes que semblen insolubles, i potser ens ho semblen senzillament per incapacitat d'adonar-nos que la gorra està posada a l'inrevés?

Ja sé que, en el cas de les mitres episcopals, la visera no es veu a primer cop d'ull. Però si us hi fixeu bé, quan mireu una foto d'una sessió plenària de la Conferència Episcopal Espanyola, veureu inconfusiblement el sol a les cares i l'ombra als clatells.

Doncs bé, aquestes vint monges que se'ns presenten en el llibre de la Laia de Ahumada són dones que porten la gorra del dret, de tal manera que la visera els faci ombra a la cara, com ho volien aquella colla d'adolescents.

A veure si ens entenem: no diré pas que les monges, en general, hagin dut sempre la gorra així. Ben al contrari: si hi ha dins l'Església un col·lectiu que durant molt de temps s'havia fet un autèntic embolic amb les gorres, aquest és sens dubte el col·lectiu de les religioses.

¿Què ha passat, doncs, en els darrers cinquanta anys?

Grosso modo, que vol dir dit de pressa i sense les necessàries matisacions, perquè altrament ens hi passaríem tota la nit, que un bon home que es deia Joan XXIII va prendre consciència que l'Església sencera tenia el sol a la cara, i que calia un esforç col·lectiu per girar les gorres. Això va ser el Concili Vaticà II: uns milers de bisbes aplegats durant quatre anys a Roma per posar-se la mitra del dret.

Però Joan XXIII va morir abans que aquest exercici s'hagués completat. I el seu successor, Pau VI, que d'entrada es va ben posar la tiara amb la visera cap endavant, va veure com després de la clausura del Concili la cúria —que ja havia avisat amb allò tan famós de «vosaltres feu les lleis, que nosaltres ja farem els reglaments»— es dedicava sistemàticament a tornar a col·locar tantes gorres com podia amb la visera al clatell. Pau VI va publicar, ara fa exactament quaranta anys, l'encíclica *Humanae Vitae*, i per primera vegada en la història de l'Església moderna el poble de Déu, que s'havia encaterinat amb Joan XXIII, va gosar cridar-ho en veu alta: ¡posada així, aquesta gorra no serveix! I el catolicisme va entrar en una crisi que es va estendre ràpidament a molts altres àmbits: des de les secularitzacions fins a la transformació de moltes de les expressions tradicionals de la religiositat.

Es diu que l'efímer Joan Pau I tenia el ferm propòsit de redreçar les gorres: reforma de la cúria, per exemple, i revisió de la *Humanae Vitae*, per exemple. Però no va tenir temps per a res. I el seu successor, Joan Pau II, desenganyem-nos, va dur durant vint-i-cinc anys la tiara pontificia amb la visera al clatell, i va potenciar tots els moviments catòlics que, com aquell grupet d'adolescents, donaven per descomptat que hi havia una sola forma possible de posar-se la gorra. I així estem, encara avui, tot i que hi ha qui pensa que Benet XVI, per molt que també la dugui a l'inrevés, com a mínim ho sap i n'és conscient.

El secret de les nostres monges és aquest. Que quan el Vaticà II els demanà explícitament que es possessin el vel amb la visera cap endavant, van creure. Van creure, en el deliciós i singular doble sentit que té en català la paraula *creure*: això és, que van fer confiança a qui els ho demanava, que s'ho van creure, que s'ho van creure de debò, i també que en van fer cas, que van obeir.

Això els suposà, en aquell temps, un esforç no fàcil, i fins i tot dolorós, de canvi, de renovació. Com diu una de les entrevistades (pàg. 271), es van fer aquesta reflexió: «aquí, o me aclimato, o me aclimuro». Però l'esforç es veié compensat amb una extraordinària sensació d'alliberament. Per molt que els costés desacostumar-se a dur la gorra tal com l'havien portat sempre, descobrien que efectivament ara els feia ombra a la cara. Per això, a diferència del que ha succeït amb tants altres col·lectius dins l'Església, elles no s'han desdit del Concili Vaticà II. S'hi mantenen fidels.

I tots els qui llegireu el llibre de Laia de Ahumada comprovareu, n'estic segur, ¡quin goig fan aquest estol de dones amb una gorra tan ben posada!